ques Rueff : vom ajunge din nou la o „mare depresiune" de felul aceleia din 1929-1932, care l-a adus pe Hitler la putere şi a provocat cel de-al doilea război mondial.

Cealaltă eventualitate este ca guvernele să reacţioneze în mod energic. Nu există o infinitate de metode. De vreme ce creşterea preţurilor are acelaşi ritm ca în timp de război, singura armă posibilă este cea din timp de război, adică controlul asupra preţurilor şi salariilor, denumit cu pudicitate „politică a veniturilor".

În Suedia, Danemarca şi Olanda a şi fost instituit controlul asupra preţurilor. Patronatul reclamă controlul asupra salariilor. De fapt, cele două măsuri sînt legate între ele. A doua este pur şi simplu mai nepopulară decît prima.

Eventualitatea unor măsuri de constrîngere nu are nimic seducător. Este greu ca o economie să prospere cu un asemenea corset.

Astfel, încercînd să facem proiecţii în viitor, vedem dificultăţi foarte grave pentru lumea occidentală în anii '70.

THE SUNDAY TIMES
LONDRA

Nigel Lawson

DILEMELE CANADEI

ACUM, după ce diplomatul britanic Cross a avut norocul să fie eliberat, Canada pare să aibă toate şansele de a reveni la acea binemeritată obscuritate internaţională, rezervată puţinelor ţări care nici nu au necazuri, nici nu provoacă necazuri altora. Dar, pe baza impresiilor culese în cursul unei vizite în această ţară mare şi nepopulată — mai mare decît Statele Unite avînd însă doar ceva mai mult de o zecime din populaţia lor — şi în urma discuţiilor cu numeroşi intelectuali, oameni de afaceri şi politicieni canadieni, mă aştept ca liniştea să se dovedească iluzorie. Québecul este „problema irlandeză" a Canadei. Ea este menită să domine politica acestei ţări aşa cum problema irlandeză a dominat politica britanică în cea mai mare parte a secolului nostru.

Pentru moment, lupta efectivă se desfăşoară între înşişi canadienii francezi — şase milioane dintr-o populaţie canadiană totală de 21 milioane, dar cinci milioane din cei şase milioane de locuitori ai provinciei Québec. Este semnificativ că, pînă în prezent, singura victimă a organizaţiei extremiste „Frontul de eliberare a Québecului" a fost Pierre Laporte, el însuşi canadian francez, aparţinînd noului „establishment" şi membrul cel mai experimentat al destul de şubredului guvern provincial al Québecului. Fapt este că structura „naţionalismului" canadian francez s-a schimbat considerabil. În urmă cu 20 de ani (sau chiar mai puţin), era vorba de o mişcare în esenţă conservatoare, urmărind să apere modul de viaţă tradiţional şi rural al Québecului, dominat de Biserică, împotriva progreselor industrializării, modernizării şi americanizării. Ea întîmpina opoziţia „progresiştilor", care luptau pentru federaţie şi modernizare.

Această luptă a fost cîştigată de multă vreme, iar vechii „progresişti" au devenit noul „establishment" canadian francez. Astăzi ei au fost depăşiţi de noii separatişti, din care „Frontul de eliberare a Québecului" reprezintă doar o mică fracţiune extremistă. Pe noii separatişti îi călăuzeşte acelaşi sentiment naţional ca pe cei vechi, aceeaşi nemulţumire de a fi o minoritate obligată să sufere umilinţa regimului majorităţii. Dar, departe de a se împotrivi „modernizării", insatisfacţia lor este că nu o conduc ei, în propria lor provincie.

Ironie a soartei : canadienii englezi resimt cam aceeaşi insatisfacţie în Canada engleză. Dominaţia copleşitoare a economiei canadiene de către marele business şi de către marea industrie din S.U.A. constituie de multă vreme un punct dureros. Dar, mai de curînd, doi factori au intensificat dorinţa de emancipare. Primul îl constituie apariţia unei noi generaţii universitare, nerăbdătoare şi nemulţumite de ceea ce ea consideră a fi acceptarea de către generaţiile mai vîrstnice a unei supuneri comode. Al doilea : starea de agitaţie din înseşi Statele Unite şi deteriorarea reputaţiei lor pe plan intern şi extern — ceea ce permite canadienilor să considere că, la urma urmelor, s-ar putea ca ţara lor să nu fie cu totul inferioară Statelor Unite. Canada nu are o problemă a negrilor şi a evitat războiul din Vietnam : aceste avantaje nu sînt neglijabile.

Dificultatea constă în a stabili ce ar putea să însemne în mod concret o Canadă cu adevărat independentă. Din anumite puncte de vedere, ea este de pe acum mai independentă decît Marea Britanie ; de pildă, spre deosebire de noi, Canada acordă azil dezertorilor din armata S.U.A. Lanţurile reale sînt însă de ordin geografic şi economic. Micul dar activul partid socialist al Canadei, N.D.P., consideră că răspunsul inevitabil este creşterea controlului statului, astfel încît guvernul de la Ottawa să poată arăta yankeilor cine este stăpînul. Alţi canadieni năzuiesc ca ţara lor să devină o putere în Pacific, care să dezvolte relaţiile politice şi comerciale cu ţările în curs de dezvoltare. Alţii visează să exploateze marile bogăţii virgine din nordul ţării lor, uriaş, nelocuit, neospitalier şi, în mare parte, lipsit de activitate economică.

Totuşi, nemulţumirile canadienilor englezi (şi ale canadienilor francezi asimilaţi) sînt benigne în comparaţie cu acelea care domnesc în Québec. Aici nemulţumirea există la două niveluri. Există nemulţumirea declarată a canadienilor francezi mai tineri şi mai culţi, care se văd ţinuţi departe de principalele funcţii economice din propria lor provincie ; căci — în parte din cauza dominaţiei americane — pînă şi în Canada franceză limba folosită în birourile directoriale este engleza. Şi există nemulţumirea neexprimată, dar probabil hotărîtoare, a marii mase de şomeri.

Cross, diplomatul britanic răpit şi apoi eliberat de extremiştii quebechezi, înainte de întoarcerea sa în Anglia

Şomajul este destul de ridicat în întreaga Canadă, reprezentînd 7 la sută din forţa de muncă şi continuînd să crească ; dar în Québec procentul este de 10 la sută. Elementul central al bugetului canadian prezentat recent a fost un program oarecum întîrziat de a spori numărul locurilor de muncă în Québec ; întrucît însă Canada în ansamblu suferă (ca de obicei) de pe urma consecinţelor recesiunii americane, perspectivele nu sînt favorabile. Şi este de prisos să se spună şomerilor că un Québec independent (provincie avînd o populaţie egală cu cea a Elveţiei şi o suprafaţă mai mare decît cea a întregii Comunităţi Economice Europene) nu ar avea sens din punct de vedere economic. La ultimele alegeri provinciale din Québec, care au avut loc în aprilie, Partidul québechez, partid separatist, a obţinut 23 la sută din voturi. Dacă actuala tendinţă a şomajului nu se schimbă repede, Partidul québechez ar putea obţine majoritatea în viitoarele alegeri provinciale din 1974.

Ce se va întîmpla dacă separatiştii învinge în Québec ? Instinctul lor îi va îndemna inevitabil să acţioneze neîntîrziat. Căci situaţia lor se înrăutăţeşte continuu. Nu numai că procentul natalităţii în rîndurile canadienilor francezi este scăzut, dar noii imigranţi în Canada, sosiţi din Italia şi din alte ţări, învaţă invariabil engleza şi nu franceza — iar un mare număr dintre ei se stabilesc la Montreal — inima Canadei franceze. Dacă vor să acţioneze, separatiştii ştiu că trebuie s-o facă înainte de a pierde controlul la Montreal. Tragedia este că orice încercare de a declara Québecul independent ar întîmpina aproape cert o ripostă militară din partea guvernului federal. Tocmai pentru a evita o asemenea perspectivă, persoane rezonabile din Canada engleză ar dori să se ofere acum Québecului un compromis, un statut special. Dar premierul Trudeau nu pare a fi interesat ; nimeni nu este un federalist mai intransigent decît un federalist canadian francez. Poate că Trudeau are dreptate. Poate că febra separatistă va trece. Dar canadienii au avut la dispoziţie peste un secol ca să devină o singură naţiune şi nu au reuşit nici pînă în prezent.

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

„ACUZAȚII" DE LA BURGOS

„RESPINGEM tribunalul vostru. Refuzăm să fim judecați de voi. Aici, cei acuzați sînteți voi, pentru că voi sînteți asasinii".

Cei 16 militanți basci, membri ai organizației E.T.A., au calificat în aceşti termeni consiliul de război care îi judeca la Burgos, marți, 8 decembrie. În celulele lor înghețate — în 1970 nici o închisoare spaniolă n-a fost încălzită — „cei 16" au intentat proces judecătorilor lor: „Ei ne-au adus aici. Ei sînt cei care, știind că nu l-am ucis pe polițistul Manzanas, și fără cea mai mică probă materială, cer împotriva noastră șase condamnări însumînd 700 de ani de închisoare, pentru singurul motiv că sîntem revoluționari. Ei sînt cei care ne-au împiedicat să vorbim în timpul procesului și care îi împiedică astăzi pe avocații noștri să ne asigure apărarea. În aceste condiții ei fac din noi ceea ce vor. O lume întreagă îi privește: să-și asume, deci, responsabilitățile."

JOAQUIN GOROSTIDI, în vîrstă de 25 de ani, amenințat cu pedeapsa cu moartea, a declarat audienței că este „absolut dispus să-și dea viața". Părintele DON ETXABE, care riscă să capete 70 de ani de închisoare, spune: „Dacă nu voi fi condamnat, voi face același lucru". XAVIER LARENA, 23 de ani (pedeapsa cu moartea și 40 de ani închisoare): „Nu sînt separatist. Mă consider revoluționar internaționalist. Sînt marxist-leninist. N-am participat la nici o acțiune violentă, dar mă declar solidar cu toți cei care au făcut-o". EDUARDO URIARTE, 24 ani (pedeapsa cu moartea și 90 de ani închisoare): „Mi-am întrerupt studiile de științe economice pentru a sluji în rîndurile E.T.A., pentru că am ajuns la concluzia că nimic serios nu se poate realiza fără revoluție". JOSE MARIA DORRONSORO, autodidact, 28 ani (pedeapsa cu moartea și 80 de ani închisoare) răspunde cînd este interogat asupra formației sale intelectuale: „Ea constă în luarea de cunoștință privind exploatarea și găsirea răspunsurilor concrete la întrebările pe care mi le pune conștiința mea proprie".

Cînd se vorbește astfel ești considerat „provocator". În Spania, aceasta înseamnă moartea. „Cei 16" acceptau, deci, din capul locului să fie tratați ca „provocatori". Mai mult, era un drept pe care îl revendicau.

La Burgos, „lupta finală" a consiliului de război a început în momentul în care unul dintre acuzați a refuzat să răspundă la interogatoriu. „Invoc acordurile convenției internaționale de la Geneva, ratificate de către statul spaniol, și cer un tratament similar prizonierilor de război". Explozia unei grenade n-ar fi avut mai mult efect. El a continuat: „În conformitate cu aceste acorduri eu sînt obligat să declar numai numele și profesia. Mă numesc GREGORIO IRASUEGI, aparțin organizației E.T.A., în care am îndeplinit funcția de liberado — adică cel care «s-a eliberat de sistem pentru a intra în rîndurile mișcării» — la Ondarroa". După aceea s-a așezat și n-a mai scos o vorbă.

A doua zi, ENRIQUE GUELASADA (50 de ani de închisoare), cerea să se respecte aceleași drepturi. Începuse ofensiva. În sfîrșit, MARIO ONAINDIA (pedeapsa capitală) a dat naștere „incidentului" care a pus capăt „mascaradei justițiare". „Eu, de asemenea, sînt prizonier de război și profit de această ocazie pentru a face cunoscută opresiunea la care este supus poporul basc. Gora Euzkadi Askatuta!" Să vezi, în Spania, un acuzat care îndrăznește să se îndrepte către onoratul tribunal strigînd în bască: „Trăiască clasa muncitoare spaniolă!". Un basc, făcînd parte din națiunea proscrisă, avea curajul, chiar în incinta justiției, să lanseze strigătul interzis care, el singur, atrage închisoarea pentru nu se știe cîți ani. Strigătul său era reluat de camarazii și de frații, surorile, soțiile, rudele celor acuzați, aflați în sală.

La Burgos, regimul a încercat să se apere. În primul rînd, împiedicîndu-l pe Xavier Izco, 28 ani (pedeapsa cu moartea și 75 de ani închisoare), să vorbească. Nouă minute de interogatoriu este puțin. „Răspundeți prin da sau prin nu". Cum să te conformezi unei asemenea rigori, cînd ești acuzat de o crimă pe care n-ai comis-o? Avocatul său, José Antonio Echebarrieta, a fost tratat în același mod. Din două întrebări pe care încerca să le pună clientului său, la una trebuia să renunțe, pentru că i se lua cuvîntul de către președinte. „Întrebarea nu este pertinentă". Este fraza care s-a auzit cel mai des la Burgos. Mai ales înainte ca avocații să-și fi terminat de formulat întrebările. Este cu totul ilegal. Dar este adevărat că legea, de la arestarea acuzaților pînă la proces, n-a încetat a fi violată.

Izco ar fi trebuit să fie totuși ascultat. Era într-adevăr acuzatul cel mai amenințat dintre toți. De ce? Trebuia găsit un țap ispășitor pentru moartea polițistului Manzanas și ghinionul căzuse pe el. „Nu l-am omorît pe Manzanas, a spus el, și n-am participat în nici un fel la execuția lui". Este tot ceea ce avea de spus.

NUMAI INDIENII TAO AU CÎȘTIGAT PROCESUL

Ținînd cu o mînă capetele păturii lui indiene și sprijinindu-se cu cealaltă într-un baston, bătrînul a coborît încet treptele Capitoliului și s-a îndepărtat cu pași mici. Simțea în inimă mulțumirea celor drepți atunci cînd se face dreptate.

La vîrsta de 90 de ani, Juan de Jesus Romero, șef al indienilor tao, cîștigase un proces intentat în urmă cu 65 de ani guvernului Statelor Unite și pleca să ducă vestea cea bună poporului său: 1 300 de suflete de pe malurile Lacului Albastru, care își întinde oglinda apelor înghețate, foarte sus, în munții Noului Mexic.

La 3 decembrie 1970, cu 70 de voturi contra 12, Senatul hotărîse să restituie 48 000 acri de pădure care înconjoară Lacul Albastru. Era prima oară cînd statul restituia unor indieni pămînturile lor. Gest simbolic sau precedent juridic? În urmă cu 150 de ani, Alexis de Tocqueville a descris mizeria Piei-Roșii, respinși de coloniști, condamnați la cerșetorie și la viața în ținuturi aride.

Urmașii lor nu mai sînt decît 800 000 de oameni, trăind în cea mai mare parte în rezervații dar, pe baza dreptului primului ocupant, nu sînt ei oare și moștenitorii a 90 la sută din pămînturile Statelor Unite? Cei 48 000 acri de pămînt din jurul Lacului Albastru erau, din fericire, „acrii lui Dumnezeu". Începînd din secolul XIV, pare-se, această suprafață adăpostea sanctuarul de cult al indienilor tao. Președintele Theodore Roosevelt le-o smulsese în 1906 pentru a o da pădurarilor și, mai tîrziu, tăietorilor de păduri. Senatul a recunoscut că zgomotul buldozerelor, la care se adaugă zgomotele produse de excursioniști, nu se potrivesc cu respectul datorat Celui de Sus. Dar, pînă la urmă, un om cu fața aproape la fel de bronzată ca cea a bătrînului șef indian s-a opus restituirii: Clinton P. Anderson, de 30 de ani, senator din partea statului Noul Mexic. El se temea în mod greșit de precedentul juridic. Senatul a admis caracterul sacru drept motiv legitim de revendicare, dar va fi singurul caz. Statele Unite nu vor restitui pămînturile indienilor din Alaska. Așa cum nu vor ceda mica insulă Alcatraz, fosta închisoare situată în Golful San Francisco, celor cîteva zeci de Pici Roșii care s-au instalat acolo pentru a se despăgubi de pierderea teritoriului Manhattan, cumpărat de la strămoșii lor cu „coliere de perle și stofă purpurie în valoare de 24 dolari".

Aceasta se întîmpla în urmă cu peste 300 de ani. De atunci, prețul terenurilor la New York a crescut...

(După **L'Express**)

Izco fusese arestat în ianuarie 1969. În acel moment nimeni nu se gîndise — reiese clar din dosar — să-l acuze pe Izco de asasinarea lui Manzanas. Cînd poliţia a prezentat o fotografie soţiei şi fiicei poliţistului omorît, acestea au declarat: „Este cel care seamănă cel mai mult". Această fotografie, două luni mai tîrziu, în mai 1969, a fost pusă la dosar ca fiind fotografia lui Izco. Dar tot poliţia declară: „Soţia şi fiica lui Manzanas n-au semnat niciodată această piesă care figurează la pag. 612 a dosarului". De ce Izco? Fără îndoială pentru că rezistenţa sa, în penitenciarul din Puerto Santa Maria (Gibraltar), a fost excepţională. Pentru îndrăzneala lui, pedeapsa de a rămîne în celulă a fost comutată de la 30 la 80 de zile. Cînd avocatul îl întîlneşte, în august 1969, Izco îi spune: „Sînt un mort în viaţă. Vor să mă ucidă. Simt că vor încerca s-o facă".

La Burgos, regimul a încercat să obţină tăcerea asupra torturilor, asupra cazului lui VICTOR ARANA, arestat în timpul unei reuniuni, asupra căruia poliţia a deschis focul cu mitraliere fără a-l soma. Rănit grav, Arana a fost lăsat o oră şi jumătate fără îngrijiri.

Nimic din toate acestea n-au fost povestite la Burgos. DONA DORRONSORO a declarat la bară că era internată de cîteva zile într-un spital de psihiatrie, datorită urmărilor torturilor la care a fost supusă în timpul interogatoriului. Dar cînd soţul său — care niciodată n-a fost interogat de un judecător de instrucţie — a declarat tribunalului: „Am fost torturat", preşedintele l-a întrerupt: „Nu interesa". Tot „fără interes" a fost şi depoziţia părintelui Etxabe — pusă la dosar — dar care n-a fost niciodată citită la Burgos?

„Am fost arestat, declară Etxabe, la 11 aprilie 1969, şi torturat fără întrerupere la comisariatul din Bilbao pînă la 17 aprilie. M-au făcut să spun ceea ce au vrut: aş fi mărturisit orice. Cînd am fost transportat la închisoarea din Basauri (Bilbao) şi cînd am cerut să vorbesc cu judecătorul de instrucţie, gardienii m-au prevenit: Dacă îţi schimbi depoziţia o să te ducă din nou la comisariat. Mi-am schimbat totuşi declaraţiile şi am spus judecătorului că tot ceea ce mărturisisem mi-a fost smuls prin tortură".

Nici un cuvînt nu s-a spus despre aceasta la Burgos.

Cu sau fără pedepse cu moartea, Franco a pierdut procesul. Burgos este cel mai mare eşec al lui Franco. Şi cea mai mare victorie a organizaţiei E.T.A.

S-a putut verifica la Burgos că „cei 16" nu erau acolo decît pentru a servi ca ostatici ai regimului. Era un fel de joacă cu focul. Chiar şi miniştrii săi „evoluţionişti" se declarau dezolaţi, mai ales ministrul afacerilor externe, Lopez Bravo. Însuşi şeful înaltului stat major al armatei, generalul Manuel Diez Alegria, a trebuit să accepte ca inculpaţii să fie judecaţi de un tribunal la Burgos. O dată în plus, Spania este obiectul dezaprobării internaţionale, spun ei.

Katia D. KAUPP

L'Espresso

ROMA

VĂ TREBUIE UN TANC?

ÎN TOAMNA anului 1968, portavionul american „Youngtown" a ridicat ancora, plecînd din San Diego spre Honolulu şi lăsînd la ţărm escadrilele de bombardiere şi de vînătoare. Misiunea sa oficială era recuperarea astronauţilor Borman, Lovell şi Anders, care petrecuseră Crăciunul pe o orbită circumlunară. Dar, de îndată ce gigantica navă a ajuns în largul mării, au apărut pe punte cam 40 de avioane japoneze (de tipul celor folosite la începutul celui de-al doilea război mondial), 29 de avioane de vînătoare ale marinei americane care nu mai sînt utilizate nici măcar în şcolile de pilotaj, piloţi civili şi militari, marinari, o mulţime de operatori cinematografici, tehnicieni, costumieri, machieri.

În cîteva ore, „Youngtown" a devenit un portavion... japonez; marinarii şi piloţii au îmbrăcat uniforme japoneze şi au devenit supuşi credincioşi ai Imperiului Soarelui Răsare. Pe scurt, a început turnarea unui film. Se filma plecarea unităţii militare aeriene japoneze care, în urmă cu 27 de ani, atacase prin surprindere flota americană din Pacific, ancorată la Pearl Harbour. Filmările la bordul lui „Youngtown" au fost numai un episod din istoria colaborării dintre Pentagon şi producătorul Darryl Zanuck în realizarea supercolosului cinematografic „Tora, Tora, Tora". Asupra numeroaselor mijloace pe care Pentagonul le-a pus la dispoziţia lui Zanuck există o bogată documentaţie deoarece, în primăvara anului 1969, mulţi membri ai Camerei Reprezentanţilor şi ai Senatului au protestat împotriva unor asemenea cheltuieli şi au constrîns amiralitatea să recurgă la justificări grăbite.

În ultima sa carte, intitulată „The Pentagon Propaganda Machine" (Maşina de propagandă a Pentagonului), senatorul William Fulbright scrie că colaborarea dintre Pentagon şi casa de filme „20th Century Fox" pentru filmul „Tora, Tora, Tora" nu constituie o noutate. În ultimii cinci ani, Pentagonul a furnizat producătorilor asistenţă de diferite tipuri pentru nu mai puţin de 43 de filme. Pentagonul posedă de altfel cea mai puternică organizaţie de „relaţii publice" şi de propagandă din Statele Unite. Bugetul acestui sector depăşeşte 40 milioane de dolari pe an. Autorităţile militare admit că 4 400 dintre funcţionarii lor, în civil sau în uniformă, se ocupă exclusiv de „relaţiile publice" dar, potrivit comentatorului James J. Kilpatrick, ar fi mult mai realist să se dubleze sau chiar să se tripleze această cifră. Un aparat de asemenea proporţii oferă Pentagonului posibilitatea de a acţiona asupra opiniei publice cu toate mijloacele moderne de informaţie şi această influenţă este, după Fulbright, cea mai periculoasă armă aflată la dispoziţia militarilor.

La Pentagon există servicii specializate care oferă conferinţe şi discursuri pentru peste 500 de personalităţi civile şi militare, echipe de televiziune capabile să facă concurenţă pe plan tehnic marilor reţele naţionale şi experţi în toate problemele producţiei cinematografice. Colaborarea acestor experţi cu producătorii particulari se poate limita la vînzarea cîtorva sute de metri de film înfăţişînd bătălii din cel de al doilea război mondial, dar poate ajunge şi la împrumutarea unui submarin pe cîteva săptămîni, ca în cazul filmului „Ice Station Zebra".

Ajutorul acordat de Pentagon cineaştilor nu este dezinteresat. E drept,

Se turnează o scenă din filmul „Tora, Tora, Tora"

generalii şi amiralii nu pretind ca un film să conţină o glorificare a forţelor armate, dar ei resping de obicei propunerile de filme cu scene sau personaje care le displac. Pentagonul nu a avut reţineri în ce priveşte filmul de spionaj „Goldfinger" : a autorizat filmarea manevrelor în care un avion arunca gaze asupra trupelor, a permis aterizarea în tabără militară de la Fort Knox şi a furnizat chiar personal militar. Dar Pentagonul a refuzat să colaboreze cu producătorii care intenţionau să facă un film despre pierderea bombei cu hidrogen la Palomares.

Producătorul care doreşte asistenţa Pentagonului trebuie să prezinte scenariul complet în patru copii şi să adauge descrieri foarte amănunţite ale scenelor pentru care se solicită participarea forţelor armate. Examinarea scenariului este făcută foarte minuţios, şi, deseori, între producători şi funcţionarii Pentagonului se duc bătălii pentru o scenă sau pentru o frază. Autorităţile militare au drept de veto asupra produsului final şi cer să controleze filmul înainte de montajul definitiv. Cînd însă un proiect place militarilor sau Casei Albe, toate piedicile birocratice dispar. Nici un producător sau regizor nu a găsit toate uşile deschise ca John Wayne, atunci cînd s-a hotărît să realizeze filmul „Beretele Verzi". A fost suficient ca Wayne să trimită o telegramă lui Lyndon Johnson, pe-atunci preşedinte, aducîndu-i la cunoştinţă dorinţa sa de a face un film despre „forţele speciale" şi despre rolul lor în războiul din Vietnam. Chiar înainte de a fi comunicat actorului simpatia şi aprobarea preşedintelui. Bill Moyers, purtătorul său de cuvînt, a telefonat lui Robert McNamara, pe-atunci ministru al forţelor armate, şi autorităţile militare, fără să clipească, i-au pus la dispoziţie lui Wayne mortiere, autotrenuri, arme, uniforme, tancuri, autoblindate, avioane de transport şi de luptă. I-au fost oferite chiar şi personalul şi utilajele celor două uriaşe baze militare de la Fort Benning (Georgia) şi Fort Bragg (Carolina de Nord) specializate în antrenarea trupelor „anti-guerillă". În plus, armata a transferat din Hawai şi din statul Massachusetts la Fort Benning cîteva plutoane de specialişti pentru a face figuraţie în film.

Militarii şi civilii Pentagonului ştiu că cinematograful constituie un mijloc de propagandă foarte eficient şi uşor de controlat. Nici un general nu ar îndrăzni să ceară controale asupra unui articol de presă, în timp ce orice funcţionar de la Pentagon poate să-şi exercite liniştit dreptul de veto asupra filmului.

Pentagonul nu ignoră nici faptul că publicul cinematografelor nu mai este atît de numeros ca înainte. Ca atare, îşi îndreaptă atenţia şi asupra programelor de televiziune. În ultimii cinci ani, producţiile pentru micul ecran realizate cu ajutorul Pentagonului s-au ridicat la 218, de cinci ori mai mult decît filmele. În această cifră nu intră programele cuprinse sub denumirea de „informaţii", dar care sînt deseori adevărate documentare. Autorităţile militare atribuie o asemenea importanţă televiziunii încît, de mai mulţi ani, Pentagonul dispune de o vastă organizaţie specializată în producerea programelor T.V. Numai pentru furnizarea materialelor pentru telejurnale, forţele armate au în Vietnamul de sud şase echipe de televiziune.

Vicepreşedintele Spiro Agnew a acuzat de mai multe ori marile reţele de televiziune că prezintă o imagine falsă a războiului din Vietnam, dar senatorul Fulbright susţine că, de fapt, cu denaturarea realităţii se ocupă staţiile de televiziune minore, care folosesc materialul distribuit gratuit de către Pentagon şi care înşeală publicul. Folosind mărturiile diferiţilor operatori în uniformă, Fulbright a dovedit în mod documentat că, timp de ani de zile, echipele de televiziune ale Pentagonului au filmat scene de eroism trucate ale soldaţilor saigonezi care, în realitate, participau doar marginal la lupte. În multe cazuri, bătăliile erau „puse în scenă" conform cu instrucţiunile autorităţilor militare de la Washington şi de la Saigon.

LIA QUILICI

Parisul a fost una din escalele recentului turneu diplomatic al regelui Hussein. În imagine, suveranul iordanian, înconjurat de ziarişti, după convorbirile avute la Palatul Elysée cu preşedintele Pompidou

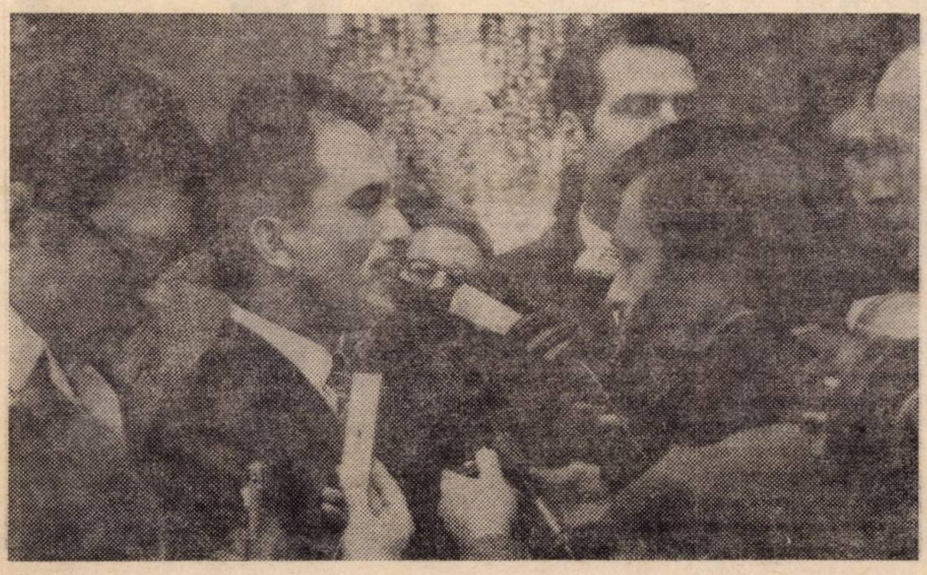

Edward GIEREK

prim-secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Unit Polonez

La 20 decembrie, cea de-a şaptea Plenară a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez a ales în funcţia de prim-secretar al C.C. al P.M.U.P. pe Edward Gierek.

Edward Gierek s-a născut la 6 ianuarie 1913 la Porombce, într-o familie de mineri. În 1923, după moartea tatălui într-un accident în mină, E. Gierek a emigrat împreună cu mama sa în Franţa, unde — începînd de la 13 ani — a lucrat ca miner. Timp de mai mulţi ani, a acţionat în rîndul sindicatelor franceze (C.G.T.) În anul 1931, a intrat în rîndurile Partidului Comunist Francez. A participat la bătăliile de clasă ale proletariatului francez, a condus mişcări greviste, a luat parte la activitatea Societăţii muncitoreşti pentru învăţămînt şi cultură. În anul 1934, E. Gierek a fost arestat pentru participarea la greva minerilor şi expulzat în Polonia. În 1937 a emigrat din nou, de data aceasta în Belgia, unde a muncit tot ca miner. În acelaşi timp, a desfăşurat o intensă activitate politică în rîndurile Partidului Comunist din Belgia. În timpul ocupaţiei, aflîndu-se în Belgia, a participat la mişcarea de rezistenţă antihitleristă.

După război a luat parte la organizarea, pe teritoriul Belgiei, a Uniunii patrioţilor polonezi şi a Partidului Muncitoresc Polonez. A condus activitatea Consiliului Naţional în Belgia, timp de doi ani.

În 1948, înapoiat în Polonia, activează în cadrul Comitetului Central al P.M.U.P. Din 1949 şi-a desfăşurat activitatea în aparatul de partid din Silezia, ca secretar al C.C. al P.M.U.P. la Katowice. A absolvit secţia fără frecvenţă a facultăţii, obţinînd titlul de inginer de mine.

În 1954, la Congresul al II-lea al partidului, Edward Gierek a fost ales membru al C.C. al P.M.U.P., activînd ca şef al secţiei C.C. al P.M.U.P. pentru industria grea. La plenara a şasea a C.C. al P.M.U.P., în 1956, a fost ales secretar al C.C., iar la plenara a şaptea, în acelaşi an, a fost ales membru al Biroului Politic al C.C. Pînă în anul 1957, a cumulat această funcţie cu îndatoririle de prim-secretar al Comitetului voievodal al P.M.U.P. din Katowice. După Congresul al IV-lea al partidului, în 1964, şi apoi, după Congresul al V-lea, în 1968, Edward Gierek a făcut din nou parte din Biroul Politic al C.C. al P.M.U.P.

Este deputat în Seim din 1952. A fost distins cu Ordinul „Constructorii Poloniei populare", cu Ordinul „Steagul Muncii" clasa I-a şi cu alte ordine.

poșta redacției

După părerea mea...

Socotesc revista „Lumea" una din cele mai interesante publicații românești și aș vrea să aduc mulțumiri colectivului redacției pentru calitatea, din punct de vedere stilistic și documentar, a articolelor publicate. Aș avea unele sugestii în legătură cu conținutul revistei. Lipsesc, după părerea mea, unele informații sau articole legate de problemele economice ale întregii lumi. E drept că au fost publicate uneori articole privind Piața comună, dar viața economică internațională nu se reduce la atît. Există în țara noastră publicații de specialitate în care cititorul ar putea găsi informațiile despre care vorbesc dar eu cred, totuși, că publicarea unor astfel de date în revista „Lumea", a cărei specialitate este politica internațională și unde s-ar putea realiza și legătura între economie și politică în tratarea unor evenimente economice, ar determina un interes sporit față de această revistă. Evenimentele lumii economice internaționale sînt tot atît de numeroase ca și vizitele, contactele diplomatice ș.a.m.d., dar am impresia că peste două treimi din aceste evenimente se pierd în noianul celorlalte știri și nici nu sînt folosite, nici nu sînt date publicității. Nu știu dacă nu s-ar putea face ceva mai bun din rubrica „Sinteze" care, în ultima vreme, a publicat articole interesante, este adevărat, dar fără o prea mare notă de originalitate sau noutate ; articole cu teme asemănătoare au mai apărut în cadrul revistei sau în alte publicații. La începutul anului se formase obișnuința de a se răspunde în cadrul acestei rubrici și unor întrebări ale cititorilor în legătură cu unele aspecte controversate și mai cunoscute ale vieții internaționale : relațiile R. F. a Germaniei cu țările socialiste, problema kurdă, organizațiile palestiniene etc. Nu s-ar putea continua acest bun obicei ? Revista este, după părerea mea, foarte săracă în caricaturi (ar putea fi reproduse din revistele străine unele caricaturi extrem de bune, chiar dacă nu au în vedere probleme strict politice) și fotografii. (Cu privire la fotografii : nu s-ar putea lua unele măsuri pentru reușita acestor imagini, din care adeseori nu se mai înțelege nimic ? Cred că aici e singura latură profund critică a revistei).

Adrian STAMATE
Ploiești

Nu știu în ce măsură ar putea interesa rîndurile mele, dar nu socotesc necesare schimbări în conținutul revistei care, după părerea mea, răspunde, în spațiul disponibil, necesităților publicului. Cred că e necesară menținerea rubricii „Puncte de vedere", iar „Poșta redacției" să continue să apară în formula actuală în care, în răspunsurile adresate cititorilor, apar informații care nu pot fi găsite, cel mai adesea, în alte publicații românești (sau pot fi găsite ulterior). Cred, însă, că din punct de vedere grafic revista „Lumea" ar putea cîștiga mult printr-o atenție mai mare în selecționarea fotografiilor (care apar actualmente în majoritate neclare) și prin eliminarea reclamelor ultimelor coperți, care nu spun absolut nimic cititorului obișnuit (ori înlocuirea lor cu alt gen de reclame).

Grigore ENESCU
București

În calitate de vechi și consecvent cititor al revistei „Lumea", țin să-mi exprim unele păreri în legătură cu prezentarea grafică și conținutul revistei. Consider că o sporire a numărului paginilor de la 32, cît are în prezent, la 40 sau 48 de pagini, ar fi primită cu real interes de mulți cititori deoarece, în acest fel, s-ar putea mări sfera problemelor tratate. În privința copertei ultime, cred că reclamele publicate aici nu prezintă nicidecum un interes deosebit pentru cititori, ținînd seama de faptul că ele nu se adresează în general maselor largi de consumatori. Mai avantajoase mi s-ar părea reclamele pentru dezvoltarea turismului, prezentînd diferite imagini din zone de agrement sau din orașe din țară și de peste hotare. Socotesc apariția unor rubrici noi ca binevenită. Comunicările pe care le trimit cititorii ar trebui să facă subiectul unei rubrici separate, independente de „Poșta redacției". În cadrul acestei rubrici, cititorii revistei și-ar putea exprima opiniile în legătură cu situația internațională actuală. Consider că extrasele din presa internațională ar trebui să fie mai numeroase, mai variate sau grupîndu-se în jurul unei probleme.

Gabriel ROGOVEANU
București

Sînt un vechi cititor și colecționar al săptămînalului „Lumea". Aștept cu nerăbdare fiecare apariție pentru a parcurge problemele externe comentate aici la timp și cu multe amănunte, pentru ca cititorul care dorește o relatare documentată asupra unui eveniment al vieții politice internaționale să fie pe deplin satisfăcut. Toată considerația pentru colectivul redacției. Aș ridica o problemă în legătură cu rubrica „Puncte de vedere". În nr. 49 a fost publicat un articol semnat de Paul Struye, președintele Senatului belgian, despre recentele tratate sovieto-vest-germane și polono-vest-germane. Cred că ar fi fost mai bine ca articolul să fie însoțit de o notă despre semnatarul articolului și despre poziția Belgiei în această problemă. Se pot da încă o serie de astfel de exemple.

Paul Nae SENCHEA
Tulcea

PROCESUL CALLEY

Vasile Vlad, București. Procesul locotenentului Calley nu s-a încheiat. Fiecare nouă ședință aduce amănunte dramatice privind masacrul petrecut la 16 martie 1968 la Song My. Iată cîteva imagini ale procesului. Vineri 11 decembrie este anchetat James Dursi, în prezent electrician în Brooklyn, care făcea parte din detașamentul lui Calley. El a declarat că acuzatul ordonase să se tragă asupra locuitorilor ; Dursi a refuzat ; Calley și un alt militar american au început să tragă atunci asupra unui grup de civili sud-vietnamezi aflați într-un șanț.

— În ce poziție se aflau oamenii din șanț ?

— Îngrămădiți unii peste alții ; cîteva mame încercau să-și protejeze copiii. Vedeam un șuvoi de sînge cuprinzînd piepturile, brațele, capetele...

Charles Sledge, fost radiofonist al lui Calley, relatează o „inspecție" a sefului său.

— Am întîlnit la un moment dat un bonz, îmbrăcat în alb, în picioare, lîngă un copac. Calley i-a pus cîteva întrebări, apoi l-a lovit cu patul armei.

— Unde l-a lovit ?

— Peste gură. Locotenentul Calley apăsă pe trăgaci.

— Încotro era îndreptată arma ?

— Înspre capul bonzului. Capul a zburat în fărîme...

Ședința din 15 decembrie. Charles West, student :

— Un soldat a întrebat ce trebuia să facem. Am răspuns că nu știam nimic, dar că, potrivit ordinelor lui Calley, toată lumea trebuia, în principiu, ucisă. Apoi un om din grupul meu a deschis focul asupra acestor oameni (zece sud-vietnamezi care fuseseră strînși laolaltă — n.n.).

— Dumneata ai tras ?

— Da, am tras. M-am întors să-i privesc, căzuseră la pămînt, răniți, și m-am gîndit că era mai bine să continui și să-i ucid pentru că acesta era ordinul.

Michael Bernhardt, declară că Ernest Medina, căpitan, comandantul companiei din care făcea parte locotenentul Calley, a ordonat să se păstreze tăcere asupra masacrului comis. Bernhardt a adăugat că, în ajunul zilei de 16 martie, Medina ordonase ca satul să fie ras de pe suprafața pămîntului, dar nu specificase nimic în ce privește soarta femeilor și copiilor. Acest echivoc a făcut ca și ei să fie uciși.

St. Cucu, Brăila. 1) Departamentul de Stat american și, ulterior, guvernul britanic, au confirmat printr-o notă dată publicității săptămîna trecută că S.U.A. și Marea Britanie vor începe, în martie 1971, construirea unei baze comune de transmisii navale și aeriene în insula Diego Garcia (posesiune britanică), situată în arhipelagul Chagos din Oceanul Indian. (Despre această bază găsiți informații în articolul apărut la rubrica „Puncte de vedere" din nr. 49). Baza va beneficia de un personal de 250 de oameni. 2) Statutul special de autonomie al regiunii Trentin-Alto-Adige a fost proclamat în luna ianuarie a acestui an. În ultimul timp s-au luat o serie de măsuri privind mai multe sectoare ale economiei acestei regiuni, în care o mare parte a locuitorilor reprezintă o minoritate națională. Karl Mitterdorfer (din partea partidului germanofon din Alto-Adige) a subliniat că „rațiuni de coexistență națională au dus la aceste măsuri, care au constituit un instrument de conciliere între stat și minoritățile naționale". 3) Viitoarea reuniune a reprezentanților celor patru puteri în problema Berlinului occidental va avea loc, potrivit informațiilor actuale, la 19 ianuarie 1971. 4) Michael Ramsey, care s-a pronunțat împotriva politicii rasiale din Republica Sud-Africană, declarînd că această politică „l-a consternat profund", este arhiepiscop de Canterbury și nu al Londrei.

Luxa Ciocîrlan, Tohanul Vechi, jud. Brașov. Adresați-vă forurilor care au patronat concursul respectiv.

Nicolae Costea, Craiova. 1) Greva de 24 de ore a ziariștilor italieni, declanșată la 13 decembrie, cînd nici un ziar nu a apărut în Italia, a fost provocată de faptul că patronii au întrerupt negocierile cu reprezentanții Federației presei care ceruseră sporirea salariilor în presă și a îndemnizațiilor pentru munca de noapte. Ziariștii au anunțat că acțiuni asemănătoare vor fi reluate. 2) David Kennedy, ministrul finanțelor, nu este primul membru al guvernului S.U.A. care a demisionat în ultimul timp. (În urmă cu o lună, spre exemplu, ministrul afacerilor interne, Walter Hickel, a fost înlocuit cu Rogers Morton). David Kenndey a fost înlocuit cu John Connally (guvernator al statului Texas în anul asasinării lui John Kennedy și prezent, după cum se știe, în automobilul în care a fost asasinat fostul președinte). Connally este membru al partidului democrat. Acest răspuns se adresează și cititorului **Sergiu Iordache, com. Cosmești, jud. Galați.** 3) La Conferința societăților africane ale inginerilor organizată de Oficiul științific al UNESCO pentru Africa și de Federația mondială a societăților de ingineri și desfășurată săptămîna trecută la Nairobi, au participat : Algeria, Republica Democratică Congo, Etiopia, Ghana, Kenya, Mali, Mauritania, Maroc, Nigeria, Senegal, Sierra Leone, Sudan, Tunisia, Tanzania, R.A.U., Uganda și Zambia.

Doru Roșu, Craiova. Primul consulat (onorific) chilian la București a fost deschis în 1911. Desființat la cîțiva ani după primul război mondial, consulatul a fost reînființat în 1928. România a înființat prima sa legație la Santiago de Chile în 1935.

poșta redacției

AVANTAJELE REACTOARELOR NUCLEARE

George Neacșu, Pitești. Reactoarele nucleare, furnizînd energie electrică oricărei ramuri a economiei unei țări, sînt o sursă de materie primă foarte ieftină. Ca atare, sumele destul de mari destinate unor astfel de construcții sînt compensate și întrecute cu mult de avantajele multă energie, ca producerea de substanțe caustice, clor și hidrogen electrolitic pentru fabricarea amoniacului, aluminiului și fosforului. Fiecare 1 000 MW de electricitate folosită pentru fabricarea de aluminiu va produce 500 000 tone de aluminiu — cantitate egală cu o

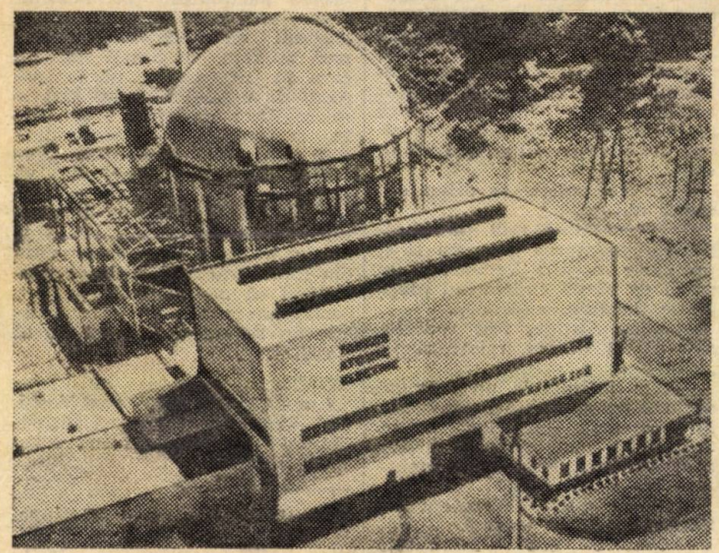

enorme pentru economia țării respective. Într-un studiu pe această temă, apărut în „Technological Review", publicație editată de Institutul tehnologic din Massachusetts (S.U.A.), Edward A. Mason, profesor de energie nucleară la acest Institut, scria : „Rezultatele obținute arată că un complex industrial alimentat cu energie nucleară, inclusiv desalinizarea apelor pentru agricultură, ar putea întreține și chiar transforma viața a 25—75 de milioane de oameni. Electricitatea produsă este folosită într-o serie de procese consumatoare de optime din producția Statelor Unite și de șapte ori producția totală a Indiei. (...) Datorită naturii sale concentrate, energia nucleară oferă multiple posibilități de amplasare a generatorului, ceea ce nu este cazul la centralele acționate cu cărbuni, cu gaze, cu păcură sau apă. O termocentrală care produce 1 000 MW necesită anual aproximativ 3,5 milioane tone de cărbuni, dar numai 35 tone de combustibil nuclear".

În fotografie : centrala atomoelectrică din Rowe (Massachusetts)

TRIEST

Mihai Nuțeanu, com. Aninoasa, jud. Gorj. Orașul Triest a fost eliberat de forțele armate conduse de Iosip Broz Tito la 1 mai 1945. În ziua următoare, în localitate intrau trupele neozeelandeze. După încheierea războiului, cele patru mari puteri au hotărît (la 3 iulie 1946) formarea „teritoriului liber al Triestului" — sector aflat sub garanțiile Consiliului de Securitate. Un an mai tîrziu, prin tratatul de pace încheiat cu Italia, Triestul este împărțit în două zone : Zona A — care cuprinde orașul propriu-zis, plasată sub administrația anglo-americană : zona B — la sud, o suprafață de 525 kmp, trecută sub administrație iugoslavă. La începutul lunii noiembrie 1953, în urma unei revolte a populației împotriva forțelor engleze, acestea au părăsit zona A. În anul următor, acordul din 5 octombrie trecea autoritățile italiene administrarea zonei A și celor iugoslave, administrarea zonei B.

REZOLUȚII O.N.U.

Vasile Negulescu, Făgăraș. Între ultimele documente adoptate de sesiunea recent încheiată a Adunării Generale a Națiunilor Unite se numără mai multe rezoluții în legătură cu problemele coloniale : asupra „dreptului inalienabil al poporului din Oman la autodeterminare și asupra resurselor naturale ale teritoriului său, cît și a dreptului de a dispune de aceste resurse interne pentru interesele sale" — 70 voturi pentru, 17 împotrivă, 22 abțineri ; condamnarea activităților și metodelor dictate de interesele economice străine în teritoriile aflate sub dominație colonială și în special a barajului de la Cabora Bassa — 85 voturi pentru, 11 împotrivă, 12 abțineri ; rezoluție prin care se cere Băncii Mondiale și Fondului Monetar Internațional să aplice sancțiuni economice sau financiare Portugaliei și Republicii Sud-Africane — 83 voturi pentru, 4 împotrivă, 21 abțineri ; condamnarea Portugaliei pentru „refuzul persistent de a acorda dreptul la autodeterminare și independența popoarelor din Guineea-Bissau, Angola și Mozambic" — 94 voturi pentru, 6 împotrivă și 16 abțineri. Alte recente rezoluții : luarea de măsuri (în statele care nu au făcut-o încă) pentru a se asigura deținerea, arestarea, extrădarea și pedepsirea criminalilor de război și a persoanelor vinovate de crime împotriva umanității care nu au fost judecate și pedepsite — 55 voturi pentru, 4 împotrivă, 53 abțineri ; luarea de măsuri eficace pentru a se ajunge la eliminarea definitivă și rapidă a nazismului, inclusiv a formelor sale contemporane, rasismul și alte ideologii similare, bazate pe teroare și intoleranță rasială — 108 voturi pentru, 0 împotrivă și 6 abțineri ; afirmarea legitimității luptei popoarelor din Africa australă împotriva colonialismului și apartheidului — 79 voturi, pentru, 1 împotrivă și 39 abțineri ; cerere adresată Israelului în legătură cu îndeplinirea obligațiilor care decurg din Convenția de la Geneva, din 1949, relativ la protecția persoanelor civile în timp de război ; o rezoluție privind repercusiunile exploatării minereurilor din adîncurile marine asupra materiilor prime pe piața mondială — 90 voturi pentru, 0 împotrivă, 11 abțineri ; o rezoluție prin care se cere studierea problemei liberului acces la mare al țărilor fără litoral și a problemelor lor specifice în ce privește exploatarea resurselor mărilor și oceanelor — 89 voturi pentru, niciun vot împotrivă, 6 abțineri.

I. Apostol, Brăila. 1. Într-un răspuns anterior am precizat că între Mexic și Spania nu există relații diplomatice. După războiul civil spaniol, o bună parte a guvernului republican s-a refugiat în Mexic, unde trăiește și astăzi. Într-un recent comentariu pe marginea relațiilor hispano-mexicane, apărut în publicația madrilenă „Arriba", se menționează : „Principala dificultate în ce privește existența relațiilor diplomatice între Mexic și Spania rezidă, poate, în puternica influență pe care o exercită în Mexic republicanii spanioli aflați în exil, oameni de mare prestigiu și intelectuali de mare valoare în cea mai mare parte". Nu există nici o informație care să indice vreo schimbare privind stadiul actual al relațiilor dintre cele două țări. 2. Stația de telecomunicații de la Camatagua (Venezuela), de la a cărei recentă inaugurare televiziunea română a transmis unele aspecte, se află la 150 km de Caracas și dispune de o antenă parabolică cu un diametru de 30 metri. A fost construită în opt luni și a costat 5 milioane dolari. Stația comunică cu sateliții Intelsat II, III și IV. Numărul de canale telefonice de care va dispune într-o fază finală va fi de 132. Stația mai posedă și un canal de televiziune.

Vasile Nicolau, Bacău. 1. Guineea este împărțită (din 1965) în 29 de regiuni administrative. Din populația de 3 795 000 locuitori (în anul 1963), aproximativ 62 la sută sînt musulmani și circa 30 la sută lucrează în agricultură. Moneda națională, francul guinez, are o valoare de 0,004 dolari. Despre relațiile dintre Guineea și Coasta de Fildeș, am scris la această rubrică în nr. 46. 2. Fostul președinte bolivian Ovando Candia, care după demisie s-a aflat pentru o vreme în Argentina, a fost numit ambasador al țării sale la Madrid. În drum spre capitala spaniolă, Candia a declarat unor ziariști că prin demisie „a făcut posibil dialogul care va permite o înțelegere totală". Ca atare, nu i se poate atribui actualmente intenția de a se întoarce la conducerea țării printr-o lovitură de stat.

Ștefan Hantig, Borșa, jud. Maramureș. 1. Despre moartea fostului președinte indonezian, revista noastră a scris în nr. 26 Fostul ministru de externe indonezian Subandrio nu a fost executat. 2. Feldmareșalul Friederich von Paulus a murit la Dresda în 1957.

Dan Suciu, București. Actuala constituție portugheză, pe care premierul Marcelo Caetano a hotărît să o modifice, fusese elaborată în anul 1933, de fostul dictator Salazar. Proiectul propus de Caetano „va da aceeași constituție oricărui teritoriu național", deci atît metropolei cît și coloniilor. Totodată, Caetano a subliniat faptul că guvernul va continua politica practicată pînă în prezent.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Liviu Rodescu

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

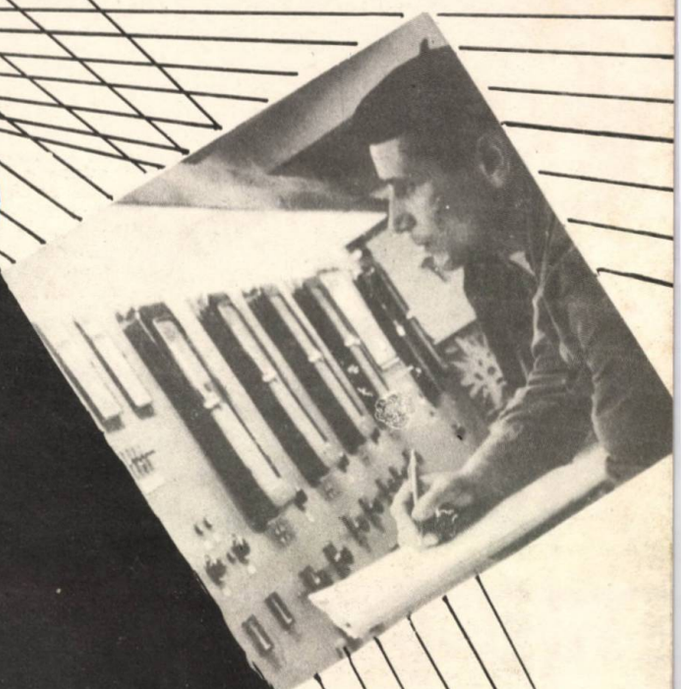

Întreprinderea de Stat Electroceramica Turda livrează fără repartiție pe bază de comandă fermă în trim. III și IV izolatori N 87 și N 97 cu suporți drepți și curbi zincați sau bituminizați și fără suporți — cu suporți pentru stîlpi beton. Izol. SB 1, SA 1, SBI 10, T-80, T-115, TD 80, TD 115 și ancoră.

Întreprinderea de Stat
ELECTROCERAMICA
Turda

Uzinele de produse sodice Ocna Mureș

Livrează

Sodă calcinată ușoară 99% Na_3CO_3 ;
Sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3 ;
Sodă caustică 98% NaOH ;
Bicarbonat de sodiu industrial ;
Bicarbonat de sodiu alimentar ;
Bicarbonat de sodiu farmaceutic ;
Silicat de sodiu solid 1/2 și 1/3 ;
Silicat de sodiu lichid 38/40° Be ;
Silicat de sodiu lichid tip C, D, și E ;
Clorură de calciu tehnică, hidratată ;
Clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare ;
Ionosil ;
Sodil ; Carbonat bazic de magneziu tehnic și farmaceutic ;
Oxid de magneziu tehnic și farmaceutic.

Lei 2